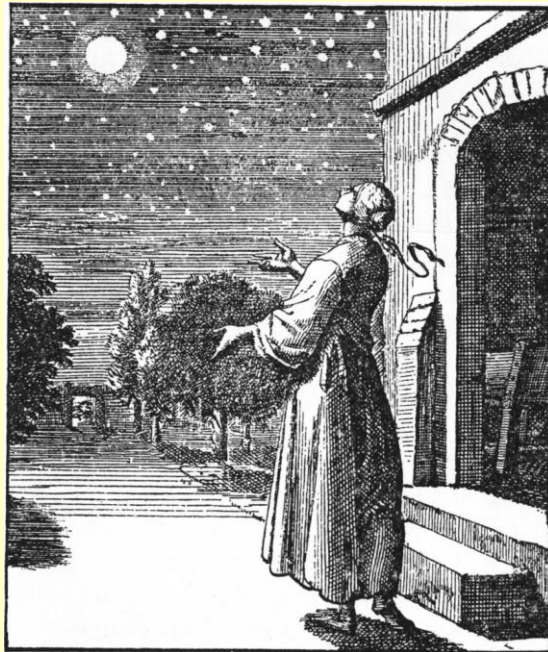

De stille taal van de sterrenhemel

J.G. van Moesel

Voorwoord van de schrijver

Op jeugdige leeftijd was ik al geboeid door de schoonheid van de sterrenhemel, en ook in latere jaren heeft deze voortdurend mijn aandacht gehad.

Naast kennisneming van hetgeen de wetenschap aan het licht gebracht heeft, ontstond ook de wens na te gaan wat de Bijbel over de sterren vertelt, welke betekenis zij daarin hebben, welke sprake er van hen tot de mens, in het bijzonder tot de gelovige mens, uitgaat. Het resultaat van onderzoek en overdenking dienaangaande moge de lezer in de navolgende bladzijden vinden en hem tot rijke geestelijke zegen zijn.

Moge de lezing bovenal strekken tot eer van God, van Zijn 'heerlijke Naam' en tot lof van Hem, die ons in het Woord voorgesteld wordt als 'de Ster uit Jakob' en als 'de blinkende Morgenster'.

J. G. van Moesel

***Kunt gij de liefelijkheden van het Zevengesternte binden
of de strengen van de Orion losmaken?
Job 38 : 31***

1.

*'De hemelen vertellen Gods eer,
en het uitspansel verkondigt het werk Zijner handen.
De dag aan de dag stort overvloedig spraak uit,
en de nacht aan de nacht toont wetenschap.*

*Geen spraak, en geen woorden zijn er,
waar hun stem niet wordt gehoord.
Hun richtsnoer gaat uit over de ganse aarde,
en hun redenen aan het einde der wereld'.*

Ps. 19 : 2-5

Een poëtische ontboezeming van ongekende schoonheid, deze eerste verzen van Psalm 19, neergeschreven door een begenadigd dichter, die zijn verheven gedachten in zo eenvoudige, klare woorden wist te vertolken. Zij vormen met de volgende twee, de verzen 6 en 7, als het ware een sonnet, rijmloos en toch welluidend. Maar de dichter was tevens componist, en heeft ze bestemd om als een loflied op Gods majesteit in de schepping gezongen te worden.

Wanneer heden ten dage een groot koor het machtige 'Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre' aanheft, kunnen we denken aan de Levietische zangers uit het oude volk van God, die in twaalf man sterke koren eens deze 19^e Psalm eenstemmig vóór de tabernakel of vóór de tempel des Heren te Jeruzalem hebben doen opklinken, begeleid met tokkelend snarenspeel van citers en harpen en ritmisch slagwerk van heldere cimbalen (1 Kron. 25).

Ja, er gaat een geluidloze sprake, een stille taal uit van het hemelgewelf. Het natuurlijk oor verneemt haar niet, maar hij wiens geestelijk oor door het 'Effatah' van de Heer geopend is, hij hoort en verstaat die sprake van de nacht, de taal van het uitspansel met zijn sterrengehemel. Wie zó luisteren kan en wil, vangt de woorden op van een boeiende vertelling, leerzaam en vermanend, bemoedigend en troostvol, een verkondiging van grote werken, een prediking van ongedacht heil.

We willen proberen dit aan de hand van het Woord van God te ontdekken. Het zal daarbij wel eens nodig zijn het terrein van de astronomische wetenschap te betreden, een enkele keer zelfs dat van de astrologie der oude magiërs.

Doch verre blijven we van de telkens veranderende hypothesen van de sterrenkundigen betreffende ontstaan en structuur van het heelal. In dit opzicht houden we ons aan het gezag, aan de niet voor discussie vatbare uitspraken van het Woord van God, dat de Waarheid is. Dat Woord stelt als een axioma vast: 'In den beginne schiep God de hemel en de aarde' en wij zeggen het de door Gods Geest geïnspireerde schrijver van de Hebreeënbrief na: 'Door het geloof verstaan wij, dat de werelden door het woord van God bereid zijn, zodat wat men ziet, niet ontstaan is uit wat zichtbaar is' (Hebr. 11 : 3). Dat geloof is dienaangaande onze zekerheid en onze overtuiging.

'Lof zij de Heer Die de werelden schiep en zij waren!' Als jonge herder heeft David zeker menigmaal in de nachtelijke stilte die over Bethlehems heuvelen met hun glooiende weidevelden heerste, de blik omhoog geslagen naar het van sterren fonkelende firmament. Van zijn vader had hij ongetwijfeld reeds vroeg het scheppingsverhaal gehoord. Vol bewondering starend naar de duizenden twinkelende hemellichten, denkt hij aan Hem, Die hen aan het uitspansel stelde 'om licht te geven op de aarde, om te heersen over de nacht'.

Zijn gepeinzen blijven niet stilstaan bij het onnoemelijk getal, bij de overweldigende pracht van de sterren, als diamanten van het zuiverste water flonkerend aan het blauwzwart van de hemel. Zijn geestesoog blikkt verder

dan de zichtbare hemelkoepel, dringt door tot de sfeer boven de sterren, schouwt in de hemel der hemelen en ontmoet daar de God 'Die zeer hoog woont' (Ps. 113 : 5), 'de HEERE, Die Zijn troon in de hemelen bevestigd heeft' (Ps. 103 : 19). Hij denkt aan Hem, Die 'door Zijn woord de hemelen gemaakt heeft, en door de Geest van Zijn mond al hun heer' (Ps. 33 : 6).

Dat is de woordenloze sprake, de stille prediking, die van de sterren uitgaat, hem toestroomt. Hij hoort en verstaat die taal van de nacht. En zo wordt dan in zijn ziel een Psalm geboren, wellen uit zijn hart en mond de woorden op, die in mensentaal, evenals de sterren het zwijgend doen, Gods eer vertellen, zo groots zich manifesterend in hun luisterrijk pralen daar omhoog.

'Looft Hem, al gij lichtende sterren' (Ps. 148 : 3).

'Looft Hem in het uitspansel Zijner sterkte!' (Ps. 150 : 1).

'Loof de HEERE, mijn ziel!' (Ps. 103 : 22).

'Als ik Uw hemel aanzie, het werk van Uw vingers,

de maan en de sterren, die Gij bereid hebt;

Wat is de mens, dat Gij aan hem gedenkt,

en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?'

Toch....'

(Ps. 8 : 4 en 5).

Nog een andere prediking gaat uit van het ruime hemelrond. Ook deze heeft Davids geestelijk oor vernomen. Wederom is het stille nacht; opnieuw worden onweerstaanbaar zijn blikken omhoog getrokken en dringen zij door tot in het inwendige van de open hemelglobe, in welker middelpunt hij zich schijnt te bevinden; weer 'aanschouwt hij de hemel'. En in der sterren pracht ontdekt hij ook nu de Here Die Zijn majesteit aan de hemel toont (Ps. 8 : 2).

Daar staat hij dan, hij, David, nietig wezen, in al zijn onbeduidende kleinheid tegenover het groot heelal, het werk van Gods vingers, ja, tegenover de Oppermajesteit Zelf, Die het allemaal bereid heeft. En opeens beseft hij wat hij als schepsel, als *mens-je*, in die oneindige ruimte voor God maar zijn moet. 'En ik, wat ben ik in Gods ogen!' 'Wat is de mens!' Niets, volstrekt niets!

Maar is dat wel zo? Een bevrijdende en verblijdende gedachte komt plotseling in zijn ootmoedig hart op: dat kleine, o zo geringe menskind mag weten, dat het door God gekend wordt, Hem niet onverschillig is; mag weten, dat de Here naar hem omziet en zijner gedenkt. Ja, meer dan dat! Immers diezelfde God heeft hem, de kleine mens, hoog verheven, hem de kroon op het hoofd gezet, hem heerschappij gegeven over al het geschapene.

O, dat wonderschone 'Toch!' 's Heren grenzenloze goedheid, Zijn niet te vatten gunstbetoning, liggen in dit kleine woordje opgesloten. Dat is tháns de blijde mare, de goede tijding, die de stralende sterren hem boodschappen. Vol geluk en vreugde haar ontvangen en verstaan te hebben, opnieuw voorbij de sterrenschittering schouwend, roept hij uit: 'O HEERE, ... hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde'. Dat was het begin, dat is het einde van zijn lied. Zo wordt Gods Naam niet alleen geprezen in de sterren aan de hoge hemel, maar ook in en door al het geschapene op de ganse aarde daar diep beneden, ook in en door de kleine mens - *toch* groot, door Zijn genade.

2

'Zie nu op naar de hemel, en tel de sterren, als u ze tellen kunt'.

Gen. 15 : 5

We hebben zoëven gezien welke taal er van de heldere sterrennacht tot David is uitgegaan en wat zij in zijn ziel teweeggebracht heeft. Door hun woordenloze vertelling hadden de sterren zijn aandacht gericht op de Here, Die hij zo hartelijk liefhad (Ps. 18 : 2). Het genieten van hun pracht had plaats gemaakt voor de vreugde, voor het geluk, zich het voorwerp van Gods bemoeienis te weten, van 's Heren grote gunst. En het resultaat van Davids blik omhoog was geweest een lofprijzing van Zijn heerlijke Naam. Ja, het is goed in de nacht opwaarts te zien 'naar de lichte hemelboog'!

Dat heeft Abraham ook ondervonden. Bij zijn roeping uit Haran had God beloofd hem tot een groot volk te maken (Gen.12 : 2). Sindsdien waren er jaren voorbijgegaan, maar nog steeds ging hij kinderloos heen, had de Here hem geen nakroost gegeven en bestond er geen ander uitzicht voor hem, dan dat een onderhorige zijn erfgenaam zou zijn (Gen. 15 : 2 en 3).

Maar dan leidt de Here hem naar buiten, Hijzelf spoort Abraham aan op te zien naar de hemel. Weer staat daar nu een mens in zijn nietigheid en onmacht, sterker: in zijn 'afgestorven'-zijn (Hebr. 11 : 12) en aanschouwt het met sterren bezaaide uitspansel. 'Tel de sterren, indien gij ze tellen kunt', zegt de Here. Is Abraham met dat tellen begonnen? Misschien een ogenblik, maar hij zal het wel spoedig opgegeven hebben. Toch staat hun aantal vast, het is door God bepaald (Ps. 147 : 4).

Sterrenkundigen verzekeren ons, dat er bij de gunstigste omstandigheden van de atmosfeer aan elk halfmond van de hemelglobe slechts enkele duizendtallen sterren met het ongewapende oog kunnen worden waargenomen. Met hun reuzentelescopen die diepten van het heelal doorvorsend, hebben zij reeds honderden miljoenen ontdekt en zij veronderstellen dat hun aantal honderden miljarden moet belopen. Het blijft echter bij een schatting! Terecht zegt Gods Woord dat 'het heer des hemels niet geteld kan worden' (Jer. 33 : 22).

'Zo zal uw zaad zijn', klinkt het woord des Heren tot Abraham. Wat een belofte! Stil is hij er onder. Hoe onbegrijpelijk, hoe onvoorstelbaar! Doch.... hij *geloofd* en dit geloof wordt hem tot gerechtigheid gerekend (Gen. 15 : 6; zie ook Rom. 4 : 3, Gal. 3 : 6, Jak. 2 : 23). Er breekt nog een lange tijd van wachten aan, voordat ook maar het allereerste begin van de vervulling gezien wordt. Maar wanneer hij voortaan in de avondstond of in de nacht weer naar boven ziet, herinnert het sterrenheer hem aan Gods belofte, die niet falen zal; de ontelbare stille getuigen daar omhoog prediken hem telkens weer de heerlijke toezegging van de Here.

God heeft ze op deze manier een belangrijke functie toebedeeld in Abrahams geloofsleven. Wellicht mede daardoor is het zó gefundeerd en sterk geworden, dat het jaren later de zware toets waarvan we in Genesis 22 lezen, glansrijk heeft kunnen doorstaan. Zou hij niet in de beide nachten dat er op de tocht naar het land Moria gerust werd, nog eens naar buiten gegaan zijn om naar de sterren op te blikken en, bij het aanschouwen van hun ontelbare menigte, bij de herinnering aan de belofte: 'In Izak zal uw zaad genoemd worden' zich ook opnieuw vast te klemmen aan dit woord des Heren: 'Zo zal uw zaad zijn?'

Hoe het zij: 'hij.... offerde zijn eniggeborene.... Hij heeft overwogen, dat God machtig was hem zelfs uit de doden op te wekken' (Hebr. 11 : 17 en 18). En de Here bekrachtigt met eedzwering bij Zichzelve nogmaals Zijn beloften en houdt Abraham opnieuw de ontzaglijke hoeveelheid van de sterren voor, om hem wederom de geweldige omvang van zijn nakroost te verzekeren (Gen. 22 : 15-17).

Ook aan Izaäk is de Here verschenen met dezelfde toezegging: 'Ik zal uw zaad vermenigvuldigen, als de sterren des hemels' (Gen. 26 : 4). Hij woonde toen als vreemdeling te Gerar in het Filistijnse land, was nog kinderloos

en had zulk een bemoediging wel nodig ¹. Nu kon ook hij daar in het vreemde land voortaan zijn oog naar de sterren omhoog heffen in vol vertrouwen op de beloften van de Here. Hij zal dat dan ook wel menig keer in de twintig jaren van Rebekka's onvruchtbaarheid gedaan hebben.

Later, toen Jakob, op wie de beloften waren overgegaan, zo heel ver weggetrokken was en van wie Isaäk in meer dan twintig jaren waarschijnlijk niets vernomen had, waren zijn ogen wel zó verzwakt, dat hij de sterren niet meer kon zien. Maar hij wist *toch* dat zij er waren. Hij heeft zijn geestelijk oog telkens op hen kunnen richten. Dan vernam zijn oor zeker weer hun stille, vertrouwenwekkende taal.

We maken nu een grote sprong in de tijd, een sprong van enkele eeuwen. God had zijn woord gestand gedaan. Abrahams nageslacht *was* toegenomen, 'uitermate talrijk' geworden, 'zodat zij verdrietig waren vanwege de kinderen Israëls' in Egypteland (Ex. 1 : 7 en 12). Een volk van zeshonderdduizend man, de kinderen niet meegeteld, was tenslotte uit Egypte getrokken en had de reis naar het beloofde land aanvaard. Want de Here had dat nakroost gezien, bemoeienis met hen gehad en aan Zijn verbond met Abraham gedacht (Ex. 2 : 24 en 25). Hij, Die de sterren *alle* bij name roept (Ps. 147 : 4), ja, elk daarvan afzonderlijk, hen in grote getale uitleidt, zodat er niet één achterblijft (Jes. 40 : 26), Hij had 'zijn zoon uit Egypte geroepen' (Ex. 4 : 22, 23; Hos. 11 : 1), Hij had de Israëlieten uitgeleid (Ex. 12 : 51) met al hun legerscharen en niet één van hen was achtergebleven: 'Wij zullen gaan met onze jonge en met onze oude lieden; met onze zonen en met onze dochters', had Mozes tot de Farao gezegd (Ex.10 : 9). En zo was het ook geschied.

Twee maanden later jubelt en danst aan de voet van de Sinaï dat talrijke nageslacht van Abraham om het gouden kalf. In vreugdevolle beurtzang schalt langs het keiharde rotsgesteente van de Horeb de juichkreet omhoog: 'Dit zijn uw goden, Israël! die u uit Egypteland opgevoerd hebben' (Ex. 32 : 4). Nu is alles verdorven; het nauwelijks gesloten verbond is verbroken; de beloften zijn verbeurd, vernietiging en uitdelging uit Gods boek het verdiende loon.

Maar op de in donkerheid en duisternis gehulde top van 'de brandende berg' zoekt te zelfder tijd Mozes als trouwe voorspraak de gunst van de Here en pleit hij, in de eerste plaats om de eer van Gods heerlijke Naam, ten behoeve van het schuldige volk. 'Gedenk aan Abraham, aan Izak en aan Israël, Uw knechten, aan wie Gij bij Uzelf gezworen hebt: Ik zal uw zaad vermenigvuldigen als de sterren des hemels....' (Ex. 32 : 13).

Alweer dat sterrenheer om de toegezegde talrijkheid van Abrahams kinderen te accentueren. Nu is het een mens die *de Here* daaraan herinnert, doch een mens, die zich ootmoedig 'verstout tot de Here te spreken' en evenals de stamvader van dat grote volk, om verschoning bidt (Gen.18 : 27 en 31; Ex. 32: 4; 11-13).

Mozes' gebed is verhoord. En als veertig jaren daarna Israël op het punt staat het beloofde erfdeel binnen te trekken, is het, hoewel alle mannen van twintig jaar en daarboven op twee na, in de woestijn gestorven zijn, talrijk gebleven als de sterren des hemels. Tweemaal brengt Mozes dit in zijn grote afscheidsrede het volk in herinnering. 'Heden....' en 'Nu gesteld als de sterren des hemels in menigte' (Deut. 1 : 10; 10 : 22) houdt hij het voor; en de Hebrëebrief zegt: 'Door het geloof van één.... in menigte geboren, als de sterren aan de hemel' (11 : 12).

Zie om u heen, Israël, zie uw machtige tentenkamp! Van een kale heuvel het uiterste deel van het volk ziende, roept Bileam uit: 'Wie zal het stof van Jakob tellen' (Num. 23 : 10), en in zijn derde spreuk: 'Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen, Israël! Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de HEERE

¹ Uit Gen. 26 : 7 en 8 blijkt, dat Jakob en Esau nog niet geboren waren, hoewel daarvan in het vorige hst. v. 21-26 reeds melding gemaakt wordt. Trouwens Abraham was ook nog niet gestorven (verg. 21 : 5, 25 : 20, 26 met 25 : 7). De chronologische volgorde van de gebeurtenissen is dus: Isaäk in Gerar (26 : 1-22), geboorte van Esau en Jakob (25 : 21-26), dood van Abraham (25 : 7-11).

heeft ze gepland, als de sandelbomen, als de cederbomen aan het water' (Num. 24 : 5 en 6). Israël, zie omhoog in de nacht, blik naar de sterren in hun onnoemelijk aantal. Hoor, en versta de stille sprake:

De Here maakt Zijn woord waar!

De Here, uw God, is met u!

Dat er dan gejubel over die Koning bij u zij! (Num. 23 : 21).

3

'Hij, Die het Zevengesternte en de Orion maakt.... HEERE is Zijn Naam!'

Amos 5 : 8

In zijn beschouwing over het boek van de profeet Amos merkt de schrijver dr. H. Rossier op: 'We vinden in zijn profetie herhaaldelijk beelden die aan zijn beroep.... en aan zijn dagelijks leven ontleend zijn'².

Welnu, de hierboven aangehaalde tekst toont dit onder meerdere duidelijk aan. Want Amos, de schapenfokker van Tekoa, heeft wanneer hij 's nachts de wacht hield in 'de deur' van de schaapskooi, stellig menigmaal de majesteit des Heren zien uitstralen uit de duizendvoudige sterrenflonkering van het firmament. Hij kende het nachtelijk uitspansel, dat wonderschone toneel met zijn immer boeiend decor, de hoofdfiguren daarop.

Twee noemt hij er in onze tekst, de Orion en de Pleiaden of het Zevengesternte, beide opvallende sterrenbeelden aan de zuidelijke hemel. God heeft hem van de stille velden weggeroepen om Zijn profeet te zijn. Wanneer hij nu het in zo diep geestelijk en zedelijk verval geraakte Israël vermaant en waarschuwt, wijst hij dit volk er op, dat het te doen zal krijgen met de Here, 'Die het Zevengesternte en de Orion maakt', Die ook deze sterrenbeelden 'bevestigt voor altoos in eeuwigheid' en hun een orde gegeven, die geen van hen zal overtreden' (Ps. 148 : 6) en Die Jesaja had laten zeggen: 'Mijn handen hebben de hemelen uitgebreid, en Ik heb al hun heer bevel gegeven' (45 : 12).

Zij allen hadden Israël ten voorbeeld moeten zijn en *de Here alleen* had dit volk moeten loven 'in het uitspansel Zijner sterkte' en 'naar de menigvuldigheid van Zijn grootheid' (Ps. 150 : 1 en 2). Maar het heeft Zijn inzettingen en bevelen schandelijk overtreden. Zo zal het dan te doen krijgen met die Hoogste Majesteit, Die niet nalaten zal het boze te oordelen. Van de hemellichten, ook van Orion en Pleiaden, gaat tot Israël de waarschuwende sprake uit, 'Zie toch het opperste der sterren aan, dat zij verheven zijn' (Job 22 : 12), daarboven de Here troont, Die 'te rein van ogen is om het kwaad te zien en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen' (Hab. 1 : 13); 'en de sterren zijn niet zuiver in Zijn ogen' (Job 25 : 5). Toch was hun taal verneembaar; zonder woorden betuigden zij het volk met aandrang: dien *ons* niet, dien onze *Maker!*

Israël had dit getuigenis wel hard nodig. Immers de dienst, de aanbidding van het heer des hemels was het volk niet vreemd, overgenomen als het die had van de omringende heidense volken. Onder de koningen van Israël, zowel als onder die van Juda, had de cultus, de openbare verering van zon, maan en sterren, bij herhaling plaats gevonden.

In Egypte was het reeds begonnen, want dezelfde profeet Amos verwijt de Israëlieten, dat zij zelfs gedurende hun veertig-jarige woestijnreis hun *stergod* Kewan (Remfan?) meegedragen hadden (Amos 5 : 26; Hand. 7 : 43). Vóór de intrede in het beloofde land had hun grote profeet en leidsman Mozes hun toch zo ernstig op het hart gebonden: 'Wacht u er dan wel voor.... dat gij ook uw ogen niet opheft naar de hemel en aanziet de zon, en de maan, en de sterren, het ganse heer des hemels; en wordt aangedreven dat gij u voor die buigt, en hen dient, die de HEERE, uw God, aan alle volken onder de ganse hemel heeft uitgedeeld' (Deut. 4 : 15 en 19). En in de lange reeks van vervloekingen, die over hen zouden komen wanneer zij niet naar de stem van de Here luisteren mochten, had hij waarschuwend aangekondigd: 'En gij zult met weinig mensen overgelaten worden, in plaats dat gij geweest zijt als de sterren des hemels in menigte' (Deut. 28 : 62; zie ook Jer. 42 : 2).

Helaas! De sterrentaal die de eeuwige trouw van God aan zijn beloften verkondigde, hadden zij wél met blijdschap vernomen, maar naar der sterren waarschuwende sprake de Here trouw te blijven, hadden zij niet willen luisteren.

Als dan ook de oorzaken van Israëls ondergang (van het tienstammenrijk) opgesomd worden, vermeldt Gods Woord daarbij tevens, dat zij zich neergebogen hadden voor het gehele heer des hemels (2 Kon. 17 : 16). Wat

² "Gods bemoeiingen met Israël en de volken", deel 2, verkrijgbaar bij www.uhwdw.nl.

Juda betreft, daarmee was het al niet beter gesteld. Van Manasse lezen we: 'Hij boog zich neer voor al het heer des hemels, en diende ze'; 'Hij bouwde altaren voor al het heer des hemels, in beide de voorhoven van het huis des HEEREN' (2 Kon. 21 : 3-5). Zelfs onder de godvrezende koning Josia waren er in Jeruzalem 'huizen op welke daken zij aan al het heer des hemels gerookt hebben' (Jer. 19 : 13). Zefanja, die in dezelfde tijd als Jeremia profeteerde, getuigt eveneens van die euveldeed (1 : 5).

Dienen, neerbuigen, offeren! Wat een belediging voor de Here, wat een krenking van Zijn majesteit, wat een ontwijding van Zijn tempel! De Schepper van het heer des hemels, de Maker van Pleiaden en Orion, wordt ter zijde gesteld. Niet Hem dient en vereert men, maar dat wat Hij geschapen heeft, wat Hij juist de mens ten dienstbetoon gesteld had.

Het 'gejubel over die Koning' was bij het grootste deel van het volk verstomd en had plaats gemaakt voor de uitzinnige beurtzangen en reidansen aan de afgoden, aan de sterren ook, gewijd. Weldra zouden deze laatste zelf zwijgend getuige zijn van het oordeel dat hun Maker over hun aanbidders, langer of korter tijd voordien misschien 'eervol' begraven, zou doen komen. Want niet ver meer is de dag dat de graven van koningen, vorsten, priesters, profeten en van Jeruzalems inwoners zullen geschonden en hun beenderen zullen worden uitgespreid 'voor de zon, en voor de maan en voor het ganse heer des hemels, die zij liefgehad, en die zij gediend, en die zij nagewandeld, en die zij gezocht hebben, en voor welke zij zich neergebogen hebben' (Jer. 8 : 1 en 2).

En *toch....!* Al bestond het uit weinigen, een getrouw overblijfsel was er ook toen; het is er altijd geweest en zal er in de eindtijd zijn! Het is van deze laatste getrouwen, dat de 'Man met linnen bekleed', 'als in de gedaante van een mens', 'als eens mensen Zoon', tot Daniël spreekt als van 'de leraars', die 'zullen blinken als de glans van het uitpansel, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwig' (Dan. 10 : 5 en 18; 7 : 13; 12 : 3).

4

*'Die de Wagen maakt, de Orion,
en het Zevengesternte, en de binnenkamers van het Zuiden'.*

Job 9 : 9

We zien - onze gedachten keren terug naar een grijs verleden - een mens op een ashoop zitten, het lichaam vol boze zweren, die hem ondraaglijke pijnen bezorgen. Evenwel, die vuile en etterende wonden (Job 7 : 5) veroorzaken niet de grootste kwellingen. Dat doen het geestelijk lijden en de nood waarin zijn toch zo vroom gemoed zich bevindt. Die maken hem het leven zo moeilijk en zo zwaar; zozeer zelfs dat hij de dag van zijn geboorte verwenst, ja, die vervloekt en er van wilde 'dat de sterren van zijn schemertijd verduisterd' werden (3 : 9).

We kennen deze man en het probleem waarmee zijn geest worstelt: het benauwende 'Waarom?' van het Godsbestuur in zijn leven, het persoonlijk leven van Job. De ontstelde vrienden, met o zulke goede bedoelingen gekomen om hem te beklagen en te vertroosten, kunnen hem het juiste antwoord niet geven. Al doen ze nog zo goed hun best, zij slagen niet, zij tasten mis en worden zo voor Job moeilijke vertroosters.

Jawel, hij kende de Here heus wel als de Hoogverhevene, als de Oppermachtige. Dat hoefden zij hem niet te vertellen. Dat verkondigden de sterren hem telkens, als *weer* een dag van moeite en pijn eindelijk voorbij was en hij ze zag opkomen; als *weer* een nacht vol onrust en kwelling des geestes voorbijgekrópen was en hij ze onder de westerkim verdwijnen zag. Hijzelf kon *hun* zeggen, dat God 'de sterren onder zegel wegsluit'; 'Hij maakt de Wagen, de Orion, en het Zevengesternte, en de binnenkamers van het Zuiden' (sterrenvelden van het zuidelijk halfrond).

Dat wist hij allemaal, die taal had hij wel verstaan. Maar hij lag daar dan toch maar als een wrak, een geestelijk verslagen mensenkind. Toen hem alles ontnomen was, rijkdom, kinderen, vrouw en gezondheid, zondigde Job niet en schreef hij Gode niets ongerijmds toe (1 : 22; 2 : 10), maar nu....?

O, hij wilde God *begrijpen* in Diens doen met hem. Maar het komt de mens niet toe steeds 's Heren regiment te doorgronden. Zijn regeren is louter majesteit en de mens heeft dit *onbegrepen* te aanvaarden. Begreep Job soms wel Gods heerschappij zich manifesterend in de loop der sterren, in hun samenbundeling tot beelden? Immers neen! Hoe zou hij ook, hij, nietig mens, onmachtig om ook maar iets van dien aard te beheersen of enige invloed daarop uit te oefenen.

Dit nu houdt de Here Job voor, wanneer Hij tot hem zegt: 'Kunt gij de liefelikheden van het Zevengesternte binden, of de strengen van de Orion losmaken? Kunt gij de Mazzaróth voortbrengen op haar tijd, en de Wagen met zijn kinderen leiden?' (38 : 31 en 32).

'Is het twisten met de Almachtige onderrichten?' (39 : 35). Daarop heeft Job geen bescheid; hij legt de hand op de mond en waagt het niet nogmaals tegen de Here het woord op te nemen. De terechtwijzende vragen: 'Wie heeft....?, Wie telt....?, Wie verschaft....?, Waar is....?' en daar tegenover dat verpletterende: 'Hebt gij....?, Zijt gij....?, Kunt gij....?' waren evenzovele *hamerslagen* geweest van het woord des Heren op de harde rots van Jobs aanklacht. Deze is nu verbrijzeld.

En nadat de Here hem nogmaals op overtuigende wijze zijn kleinheid en onmacht heeft getoond, komt Job tot volkomen onderwerping, tot erkenning van Gods alvermogen, van zijn *vrijmachtig* goevernement ook in zijn leven. En in hetzelfde stof-en-as, waarin hij lichamelijk en geestelijk zo zwaar geleden had, dat hij dingen was gaan verkondigen zonder inzicht, dingen die hij niet begreep en hem te wonderbaar waren, herroept hij en doet boete (42 : 3 en 6).

Nu neemt hij onder Gods majesteitlijke hemelkoepel weer de rechte plaats in. Ook Orion en Pleiaden hebben daartoe medegewerkt in onuitgesproken prediking.

'En de HEERE zegende Jobs laatste meer dan zijn eerste' (42 : 12).

5

'En de sterren trekken hun glans in'.

Joël 2 : 10

'De leraars' - zo zagen we in een vorig hoofdstuk - zullen 'voor eeuwig en altoos' stralen als de sterren. Hun glans zal onafgebroken schitteren, wanneer zij in het duizendjarig vrederijk met de Koning Israëls, met Christus, heersen zullen (Openb. 20 : 4).

Maar aan de geboorte van dit gezegende millennium gaan de weeën en barensood vooraf, die noodwendig moeten komen vóór de openbaring van die luisterrijke heerschappij. Dat zijn de oordelen en de benauwdheid van de dag des Heren. Zó ontzettend zullen de verschrikkingen van de 'ure der verzoeking die over het gehele aardrijk komen zal', wezen, dat de Heer Jezus er van zegt, dat geen vlees zou behouden worden, indien die dagen niet ter wille van de uitverkorenen werden verkort (Matth. 24 : 22).

Die 'grote en zeer geduchte dag des Heren', waarvan we in de Schrift op talrijke plaatsen in oude en nieuwe testament levendige, doch bovenal schrikwekkende beschrijvingen vinden, zal één belangrijk kenmerk dragen, namelijk: *duisternis* en *donkerheid* door het schuilgaan en verdwijnen der hemellichamen. De inzetten die God hun gesteld had - 'licht te geven op de aarde en om te heersen over de dag en over de nacht' - en 'die geen hunner overtreedt', zullen op zijn bevel gewijzigd worden. 'Alle lichtende lichten aan de hemel, die zal ik om uwentwil zwart maken' (Ezech. 32 : 8). Behalve zon en maan, vinden we hierbij ook telkens de sterren genoemd, 't zij in letterlijke of figuurlijke zin. 'Want de sterren van de hemel en zijn gesternten, zullen hun licht niet laten lichten' (Jes. 13 : 10).

De vreselijke rampen als gevolg van de oordelen des Heren over de dan levenden, worden nog te meer benauwend en schrikwekkend door de afwezigheid van het licht. *Oordeel met duisternis gepaard is ontzettend!* Dan stijgt de angst ten top. Nooit is de mens in onheilstijd meer ten prooi aan vrees, vertwijfeling en radeloosheid dan in stikdonkere nacht, als zelfs de sterren, de enige lichtpunten die nog wat moed en hoop zouden kunnen geven, geen 'licht'-punten meer zijn, niet meer van Gods albestuur en eeuwige trouw getuigen. Wat zal het voor de mensen in die dagen vóór de komst van de Zoon des mensen wezen, wanneer de sterren haar glans hebben ingetrokken, het bemoedigend en troostrijk stralen van hun liefelijk milde licht zal ontbreken!

In Joëls dagen spraken de sterren tot het afvallige Juda en Jeruzalem een ernstig *waarschuwend* taal; zij verkondigden als het ware: De dag des HEEREN komt, want hij is nabij! Bekeert u! (Joël 2 : 1 en 12).

Een aanvankelijke, beperkte vervulling heeft deze profetie voor Juda en Jeruzalem reeds gehad bij de inneming en verwoesting van deze stad door de Babyloniërs onder Nebukadnezar. Maar Joëls profetie heeft wijder strekking, wijst vooral naar de nog in de toekomst liggende volkomen verwezenlijking op de dag des Heren, die in de eindtijd niet alleen over Jeruzalem en Juda, maar over geheel Israël, ja, over alle volken der aarde komen zal. Dat blijkt uit het derde hoofdstuk, waar we in het 15^e vers opnieuw lezen: 'en de sterren hebben hun glans ingetrokken'.

Wanneer de Heer Jezus in Zijn grote rede op de Olijfberg over die dag spreekt, zegt Hij: 'en de sterren zullen van de hemel vallen' (Matth. 24 : 29; Mark. 13 : 25), 'er zullen tekenen zijn aan zon en maan en sterren' (Luk. 21 : 25). De apostel Johannes ziet in een visioen bij de opening van het zesde zegel eenzelfde gebeuren, waarbij de sterren als onrijpe vijgen op de aarde vallen (Openb. 6 : 13).

Het is duidelijk dat in al deze passages niet gedacht moet worden aan de sterren in de kosmos; zij stellen daar op zinnebeeldige wijze machten, heersers, koningen of staten en rijken voor. Hoezeer zij ook zullen schitteren, hoe hoog zich verheffen, zij zullen vallen in het laatst der dagen. Ook die koning wiens 'grootheid reikte tot aan het heer des hemels', die zelf 'van dat heer, namelijk van de sterren, ter aarde neer wierp en ze vertrad' (Dan. 8 : 10).

Van het trotse Edom zegt de Here door de mond van Obadja: 'Al verhieft gij u gelijk de arend, en al steldet gij uw nest tussen de sterren, zo zal Ik u van daar neerstoten' (v. 4). Als Jesaja Israëls herstel in de eindtijd heeft voorspeld, legt hij het volk een spotlied op de koning van Babel in de mond, doet het daarin met welgevallen zeggen: 'Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster...! En zedet in uw hart: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen..., in de hel zult gij neergestoten worden' (14 : 12-15; Openb. 18 : 2). En zo vinden we in Ezechiël 32, te beginnen met de Farao van Egypte en zijn land, een hele rij van vorsten en volken, die eens als sterren geschitterd hebben met meer of minder heerlijkheid, doch neergedaald zijn in de groeve, de onderwereld, het dodenrijk.

Maar nog zijn we niet aan het eind gekomen van wat Gods Woord ons omtrent de sterren in de dag des Heren meedeelt. Zo ziet Johannes in Openbaring 8 een grote ster, brandend als een fakkel, uit de hemel vallen. Haar naam is Alsem en zij vergiftigt door haar bitterheid het derde deel van rivieren en wateren (v. 10 en 11). Zij is het beeld van een boze macht, die door haar goddeloze beginselen velen in die tijd ten verderve zal voeren.

Het volgende, 12^e vers, spreekt weer van een geweldige verduistering van zon, maan en sterren, hetgeen we moeten zien als een straf van Gods zijde, neerkomend over dan heersende machten. Wanneer de vijfde engel gebazuind heeft, ziet Johannes opnieuw een uit de hemel gevallen ster, die door de haar gegeven macht allereerst de atmosfeer vertroebelt en verduistert; haar mogen we beschouwen als een satanische macht, die de menselijke geest zal verhinderen zijn bedriegerijen te onderkennen (Openb. 9 : 1).

De vrouw uit hoofdstuk 12 : 1, Israël voorstellende, draagt op haar hoofd een kroon van twaalf sterren, symboliserend aan dit volk ondergeschikte machten. Tenslotte zien we, in de verzen 3 en 4 van hetzelfde hoofdstuk, hoe de grote, rode draak met zijn staart het derde deel van de sterren des hemels meesleept en ze op de aarde werpt, een beeld van wat satan zal doen, namelijk door leugen en valse leer vele heersers er toe brengen hem te volgen en te dienen (zie de 'Beschouwing over de Openbaring' door H. C. Voorhoeve).

Wanneer sommige profetieën aangaande de dag des Heren in het verleden reeds een gedeeltelijke vervulling hebben gehad, vast staat dat zij eens alle in die dag - inmiddels zeer nabij gekomen! - hun definitieve eindvervulling zullen krijgen.

Er gaat wel een heel ernstige sprake uit van 'vallende sterren'! In stoffelijke zin genomen, weten we er van dat het eigenlijk geen sterren zijn, maar meteorieten, nietige stukjes materie, van kometen of andere hemellichamen afkomstig, die van onvoorstelbare afstanden in duizelingwekkende vaart op de aarde toesnellen en in de dampkring een kort ogenblik fel oplichten. Wanneer we ze in de wintermaanden vaak in 'regens' zien wegflietsen, vinden we dat een prachtig en boeiend schouwspel.

Hoe interessant en schoon evenwel hun korte flikkering aan het hemelgewelf ook wezen moge, de stille taal die zij spreken, is duidelijk verneembaar voor ieder gelovige die de Schrift een weinig kent. Ook zij verkondigen de schrik van de dag des Heren en prediken de ondergang van alle trotse macht, die zich tegen God en tegen Zijn geliefde Zoon verheft. Waarschuwend zeggen zij: 'Hoogheid van geest is vóór de val' (Spr. 16 : 18).

We horen en lezen in onze dagen veel van ruimtevaart. De enkelen die haar gemaakt hebben, heten nu ruimtevaarders, astronauten, ja, kosmonauten! In zekere zin kunnen we bewondering hebben voor wat de mens in dit opzicht bereikt en gepresteerd heeft.

Maar wat schuilt er in het gebruik van deze termen toch eigenlijk een grote hoogmoed; bovendien, wat is het in wezen belachelijk dwaas! De nietige mens, die er ten koste van ontzaglijke inspanning en kapitalen in geslaagd is slechts enkele uren of dagen *even* boven en om het oppervlak van een van de kleinste bolletjes in het onmetelijk heelal rond te cirkelen, is nu 'ruimte'-vaarder geworden, naar de sterren op weg geweest, in de kosmos van het grote doorgedrongen! Eén hunner moest zelfs spottend gezegd hebben: Ik ben God niet tegengekomen op mijn ruimtevaart. Indien hij zich in dit leven niet tijdig bekeert, zal hij God echter eens ontmoeten in Hem, aan Wie het oordeel over levenden en doden is overgegeven; dan zal hij ervaren dat God niet met Zich laat spotten; dan zal Hij ook hem in het 'doden'rijk neerhalen.

'Dwaalsterren, voor wie de donkerheid van de duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt'!

Judas : 13

Er komen aan de nachtelijke hemel nog andere 'sterren' voor, de zogenaamde dwaalsterren. Ten opzichte van de vaste sterren veranderen zij voortdurend van plaats, en staan nu eens hier, dan weer daar aan het firmament; ze dwalen werkelijk tussen de andere sterren door, naderen elkaar en verwijderen zich zonder ophouden van elkaar. Dat heeft men in de oudheid ook reeds vroeg opgemerkt. Voor de mensen van toen waren het echt dwaallichten. Wij weten thans dat het geen sterren zijn, doch planeten van ons zonnestelsel, welke banen door God zijn bepaald.

De astronomen zullen ons precies tijd en plaats vertellen waar we ze kunnen aantreffen.

Zó heeft Judas, de broer van Jakobus, hen evenwel niet gekend. Toch heeft hij van hun dolend schijnsel weet gehad. Want wanneer hij in zijn brief spreekt over mensen die - toen reeds! - in de gemeente der gelovigen waren binnengeslopen, zich als ontuchtigen, als goddelozen openbaarden en hoogdravende woorden spraken, karakteriseert hij hen onder meer als 'dwaalsterren, voor wie de donkerheid van de duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt'.

Van de dwaalsterren aan de hemel komt zo nog een andere stille taal tot ons geestelijk oor toestromen. Waarschuwend zegt hun sprake: *Wees op uw hoede!* Vertrouw die dwaallichten niet, want zij nemen *geen vaste plaats* in!

6

'Er zal een ster voortgaan uit Jakob'.

Num. 24 : 17

We zijn nu toe aan enkele Schriftplaatsen met blijder inhoud aangaande de stille sterrentaal dan die welke we in het vorige hoofdstuk hebben aangehaald en overdacht. Spraken deze van de dag des Heren waarop de glans der hemellichten verduisterd worden zal, de nu volgende verzen zullen ons bepalen bij de heerlijke schittering van een ster, die voor ons mensenkinderen een betekenisvolle eerste plaats inneemt, een ster waarvan de heldere glans die van alle andere vele malen overtreft. De sprake die van haar uitgaat, is zo schoon, zó machtig, zó wonderbaar en veelomvattend, dat we die in menselijke woorden eigenlijk nimmer volledig vermogen om te zetten.

Onze vertaling zal dus gebrekkig en onvolmaakt zijn. Doch wat we er van kunnen weergeven en mogen verstaan, zal onze harten met vreugde en geluk, met moed en blijde verwachting vervullen en er ons toe brengen Hem te prijzen en te danken, Die ook deze ster aan het firmament gesteld heeft.

We bedoelen de morgenster. Wie kent haar niet! 't Is mogelijk dat velen onzer haar nog nooit als morgenster hebben gezien. Maar dan toch zeker wel als avondster. Want afwisselend verschijnt zij op door God gezette tijden als morgen- dan wel als avondster. Naar haar natuur is zij geen ster maar een planeet van ons zonnestelsel, namelijk Venus, 'de Schone', 'de Koningin des hemels'. Haar helderheid is meer dan tienmaal zo groot als die van de stralendste echte ster Sirius, die we in de wintermaanden links beneden de Orion zo mooi met haar blauw-wit licht aan de zuiderhemel kunnen zien twinkelen. Enkele uren voor en na zonsopkomst of ondergang kan men de morgen-avondster bewonderen. Men beweert, dat wanneer het nachtelijk duister op z'n diepst is, de morgenster het schoonste blinkt.

Hoe het zij, de morgenster verkondigt de nadering van de nieuwe dag die God weer geven gaat. En wat zegt de avondster, wanneer haar vredig licht nog lang nadat 'de grote lamp is uitgegaan', blijft glanzen? Dit: de tijd van rust na arbeid is aangebroken!

De morgenster predikt: Haast is de nacht voorbij, de morgen komt!

De avondster fluistert: De Here is uw Bewaarder; uw Bewaarder zal niet sluimeren!

David heeft deze gedachten mooi weergegeven in zijn morgenlied, Psalm 3, als hij zegt: 'Ik lag neer en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij', en in zijn avondzang, Psalm 4: 'Ik zal in vrede tezamen neerliggen en slapen; want Gij, o HEERE! alleen zult mij doen zeker wonen'.

Nog veel waardevoller sprake gaat van deze ster uit, wanneer we haar zien als een beeld van de Messias, 'de ster uit Jakob' en als een symbool van Christus, 'de blinkende Morgenster'.

Nogmaals gaan onze gedachten terug naar Israël in de woestijn. De lange zwerftocht is bijna ten einde. Het verjongde volk staat aan de poorten van het beloofde land, gereed om het binnen te trekken. Maar Balak, de koning van het aangrenzende Moab, is met vrees vervuld en Israël zeer kwaad gezind. Hij wenst het Gods vervloeking toe. Van heel ver weg, van de rivier Eufraat, laat hij Bileam komen om die over het gehate volk uit te spreken. Evenwel, dat volk 'was gezegend' en de Here doet de geldgierige profeet dan ook slechts rijke zegeningen voor Israël aankondigen. Ja, Bileam wordt inderdaad de geïnspireerde ziener tot in verre toekomst. Zijn profetieën bereiken haar hoogtepunt in de woorden: 'Ik zal hem zien, maar nu niet; ik zal hem aanschouwen, maar niet nabij. Er zal een ster voortgaan uit Jakob, en er zal een scepter uit Israël opkomen' (Num. 24:17).

Hier wordt de allergrootste zegen voor het volk van God uitgesproken, een zegen die alle andere zegeningen overtreft, namelijk de komst van de Messias en Koning, Die eens al hun vijanden, ook Moab, zal verbrijzelen en in majesteit heersen zal. Heel zijn lange geschiedenis door heeft het aanschouwen van de sterrenhemel, en in zonderheid de aanblik van de stralende morgen- of avondster, Israël aan deze heerlijke profetie kunnen

herinneren. De sprake van deze ster: Eens komt de Messias, onze Koning, heeft het voortdurend kunnen opvangen.

Toen de door God bestemde tijd, 'de volheid des tijds', gekomen was, is de 'Ster uit Jakob' verschenen. Slechts weinigen waren haar toen verwachtende en het kleine, verachterde overblijfsel van Israël heeft de Koning der Joden niet met blijdschap begroet, zich noch in Zijn schittering verheugd, noch Hem als de Messias aanvaard. Het heeft Zijn goddelijke lichtglans niet opgemerkt. In het oog van het volk 'had Hij gedaante noch heerlijkheid', was Hij veracht en onwaardig. Toch heeft Zijn heerlijkheid onder hen gelicht met wonderschone pracht.

Enkelen waren het maar die dat gezien en er zich over verheugd hebben. 'Wij', zegt Johannes, 'hebben zijn heerlijkheid aanschouwd'. Als Paulus over het opstandingslichaam van de gelovigen spreekt, zegt hij vergelijkenderwijs: 'de ene ster verschilt van de andere in heerlijkheid'. We behoeven maar één blik op de sterren te werpen om deze uitspraak te beamen. Immers zij verschillen in grootte en helderheid, in hitte en kleur. De wetenschap rangschikt hen in grootte-klassen, wijst ook op temperatuur- en kleurenonderscheid.

Welnu, reeds hier op aarde heeft 'de Ster uit Jakob' geschitterd in volmaakte helderheid, als de allerschoonste en allergrootste. Nooit is er onder de mensen een groter en schoner 'ster' aanschouwd. Van Hem heeft nimmer gegolden wat van menselijke 'sterren' altijd gezegd kan worden: opkomen, blinken en verzinken. En wat Zijn heerlijkheid betreft: het licht van 'de Ster uit Jakob' bevatte het wit van Zijn ongerepte reinheid, het geel, de goudglans, van Zijn goddelijke gerechtigheid, het blauw van Zijn hemelse afkomst en eeuwige trouw, het rood van Zijn verzoenend bloed, het groen van de zalige hoop.

Nogmaals, slechts weinigen, alleen zij die 'ziende' geworden waren, hebben zich toen in Zijn licht kunnen verlustigen. Gode zij dank, dat het 'God is, Die heeft geschenen in onze harten tot de lichtglans van de kennis der heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus' (2 Kor. 4 : 6), dat wij bestraald zijn door de 'lichtglans van het evangelie der heerlijkheid van Christus, Die het beeld Gods is' (2 Kor. 4 : 4).

Er is een ogenblik gekomen dat deze lichtglans geheel en al ingetrokken scheen. Dat was op het in duisternis gehulde Golgotha.

*Mijn Verlosser hangt aan 't kruis,
hangt ten spot van snode smaders.
Zoon des Vaders,
waar is toch Uw almacht thans?
Waar Uw goddelijke glans?*

En toch.... juist in die ogenblikken schijnt van dat kruis - en het is wonderlijk in onze ogen - Zijn heerlijkheid op haar schoonst, zodat we aanbeddend instemmen met de woorden van de dichter:

*O licht, dat zich van 't kruis verspreidt!
Hier schittert Gods gerechtigheid,
hier straalt genadige verschoning.*

'De Ster uit Jakob' zal voor het Joodse volk, voor geheel Israël, ja, voor alle volken, nog eens verrijzen, wanneer Hij als de Zoon des mensen komt 'met kracht en grote heerlijkheid'. Dan zullen alle profetieën vervuld worden 'die God gesproken heeft door de mond Zijner heilige profeten, die van oudsher geweest zijn' en die van Hem en Zijn heerlijke luister hebben gewaagd. Voor Sion gaat eerst dan volkomen in vervulling Jesaja's woord: 'Uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op' (60 : 1). Heel het gelouterde Israël zal Hem zien en erkennen als de beloofde Messias, Verlosser en Koning, die het bevrijdt uit de hand van zijn haters en vijanden. Het zal zich in Zijn stralende glans verheugen en verlustigen en Hem 'dienen zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem' (Luk. 1 : 74 en 75). Alle 'heidenen en tongen zullen komen, en zij zullen Mijn heerlijkheid zien' (Jes. 66 : 18). En wij, gelovigen, die Hem reeds thans 'met eer en heerlijkheid gekroond' zien,

zullen van dit alles op die dag getuige zijn en ons eveneens verheugen in de ongeëvenaarde schittering van 'de Ster uit Jakob'.

'En toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde'.

Matth. 2 : 10

In het oude Perzië bestuderen magiërs de loop der sterren. Zij kennen de voornaamste beelden, de tekens van de Dierenriem, de wonderlijke gang van de planeten. Voor hen gaat reeds lang een sprake uit van de nacht en aan elk van de hemellichten hebben zij een bepaalde betekenis en invloed toegekend. Het lot van mensen en koninkrijken staat volgens hen immers in de sterren geschreven! Zij zijn het 'die de hemel waarnemen, die in de sterren kijken, die volgens de nieuwe manen voorzeggende; en laat ze u verlossen van die dingen, die over u komen zullen'

(Jes. 47 : 13). Dus schenken zij iedere heldere nacht de grootste aandacht aan alles wat zich aan het hemelgewelf voordoet, maken hun gevolgtrekkingen en geven hun versie, hun vertaling, weer in uitspraken en voorspellingen, voor niet-ingewijden dikwijls slechts orakeltaal.

Als op zekere nacht weer hun bliken op het uitspannel gericht zijn, ontwaart hun oog een bijzonder schone lichtglans, afstralend van een nog nimmer waargenomen sterrenverschijning. Ontegenzeggelijk wijst zij op een belangrijke en... vreugdevolle gebeurtenis. Het duurt niet lang of ze zijn er van overtuigd, dat er een koning moet geboren zijn. Waar? In het Palestijnse land, dus een koning der Joden!

Heeft hun sterrenwichelarij hen tot die conclusie gebracht? Ten dele. God heeft hun door dit verschijnsel aan Zijn hemel de komst van de Koning voor Zijn aardse volk aangekondigd op een voor hen begrijpelijke wijze. De magiërs hebben die proclamatie verstaan en door het voortgaande werk van Gods Geest in hun harten, zijn ze terstond op reis gegaan om dat koningskind te huldigen en het hun geschenken aan te bieden.

Natuurlijk hebben de mensen zich al spoedig bezig gehouden met de vraag wát de wijzen van het Oosten dan toch wel gezien zouden hebben. Lange tijd heeft men gemeend dat zij in die bewuste nacht Venus, de morgenster in uitzonderlijke schittering hebben zien stralen. Tegenwoordig 'verklaart' men op grond van astronomische berekeningen en opgedane kennis omtrent de toenmalige astrologie 'de sterre van 't Oosten' als de conjunctie van de planeten Jupiter en Saturnus, die ten tijde van de geboorte van de Heer Jezus moet hebben plaats gevonden, d.w.z. dat deze beide planeten toen enige tijd zeer dicht naast elkaar aan de hemel zichtbaar zijn geweest³.

Voor de sterrenwichelaars van die dagen was Jupiter de heilverkondiger en koningsster, Saturnus de onheilsster en tegelijk die van het Joodse volk. Zo predikte deze schijnbare dubbelster hun dus de geboorte van de koning der Joden. We hoeven aan deze 'verklaring', hoe interessant ook, geen al te grote waarde te hechten. De hoofdzak is, dat het God behaagd heeft tot deze 'geleerde' magiërs uit de heidenwereld te spreken in de stille taal der sterren en dat zij de blijde boodschap die er van uitging, begrepen hebben.

Zij gaan dus op reis en komen in Jeruzalem, de koningsstad aan. Onderricht door Micha's profetie, verlaten zij deze stad en vinden de ster, die ze uit het oog verloren hadden, aan de hemel terug. 'En toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde'. Nu dient zij hen verder als gids, staat tenslotte stil boven de geboorteplaats van het kindeke. Wijze heidense priesters buigen zich dan neer voor de Zoon van God, Die als mens ook Maria's zoon was. Zij offeren Hem goud, wierook en mirre. Joodse herders, oosterse wijzen, Israël en de volken symboliserend, aanbidden Hem, brengen Hem schatten. Voorafschaduwende van wat eens in het groot geschieden zal! Voor Jozef hebben 'zon, maan en sterren' zich in de droom neergebogen; het is

³ Een dergelijk nog veel zeldzamer verschijnsel heeft zich 4 februari 1962 voorgedaan. Toen waren tijdens een totale zonsverduistering twee groepen hemellichamen op korte afstand van elkaar te zien, Mercurius, zon, Venus en Jupiter aan de ene zijde, Mars en Saturnus aan de andere zijde van de aarde, alle ongeveer op een rechte lijn.

werkelijkheid geworden toen zijn eigen familie voor hem, de onderkoning, de knie gebogen heeft. Maar ook de Egyptenaren hebben hem hulde en eer bewezen.

In de toekomst zullen Jood en heiden tezamen de grote Koning Israëls eren en Hem hun geschenken brengen (Ps. 72 : 10 en 11). En in nog later verschiet 'zal in de naam van Jezus zich alle knie buigen van hen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zal belijden, dat Jezus Christus Heer is, tot heerlijkheid van God, de Vader' (Fil. 2 : 10 en 11; Jes. 45 : 23).

*Eens buigt zich ook alles voor Jezus in 't stof,
en d'engelen zingen voortdurend Zijn lof.
Wij zullen om Jezus verheerlijkt eens staan,
en heffen dan juichend de jubeltoon aan:
Jezus, Jezus, Uw naam zij d'eer!
Want Gij zijt der mensen en engelen Heer.*

'Ik ben de blinkende Morgenster'.

Openb. 22 :16

Zoals reeds bleek kunnen sterren in de Bijbel de betekenis hebben van gezagdragers. We zagen o.a. dat de koning van Babel in Jesaja 14 een morgenster genoemd wordt, een aardse machthebber van grote heerschappij en heerlijkheid voorstellende. Debora zingt in haar lied: 'Van de hemel streden zij, de sterren uit haar loopplaatsen streden tegen Sisera' (Richt. 5 : 20). God hielp Israël in de strijd met hemelse heerscharen, engelen, die hier dichterlijk sterren worden geheten.

Er bestaat in de Schrift een bepaald verband tussen engelen en sterren. En dat is begrijpelijk, want beiden verschijnen steeds in stralende glans. Zelfs worden de engelen die een bijzondere plaats in de hemel innemen, met de helderste ster, de morgenster, vergeleken. Zo zegt de Here tot Job: 'Waar waart gij..., toen de morgensterren te zamen vrolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten' (Job 38 : 7). Toen de grote Schepper de aarde grondvestte, voordat de eerste morgen aanbrak en de zon in volle pracht verrees, waren zij daar om te roemen over Gods machtige werken.

*'In der schepping morgenstond
klonk der eng'len lied in 't rond'.*

'De morgensterren' als God Zich openbaart *in den beginne* als Schepper van hemel en aarde. Doch aan het eind van Zijn openbaring in het Woord: de Morgenster, de blinkende Morgenster, hun aller Heer, de schoonste en machtigste!

Die Morgenster is echter in de eerste plaats *onze Heer, onze Bruidegom!* Voor ons zal Hij als zodanig in onvergelijkelijke lichtglans en heerlijkheid verschijnen, voor ons, Zijn bruid, Zijn gemeente. Voor haar heeft Hij eens Zijn plaats boven de 'morgensterren' verlaten, is Hij mens, minder dan de engelen, geworden, heeft Hij Zijn goddelijke glans ingetrokken, toen Hij Zich op Golgotha's kruis, in duisternis gedompeld, voor haar overgaf. Dit alles deed Hij om ook haar op Zijn hoogte boven de 'morgensterren' te verheffen, haar te doen delen in zijn heerlijkheid. Zij is nu nog op deze donkere aarde, waar alom de nacht van zonde en dood heerst. Maar in die dikke duisternis heeft zij de lamp van het profetische woord, dat van Zijn lijden en heerlijkheid daarop volgende spreekt, vast in handen en is in haar hart, dat Hem verwachtede is, de Morgenster reeds nu opgegaan (2 Petr. 1 : 19).

Wij zien Hem thans niet slechts als de schone 'Ster uit Jakob', maar ook als 'de blinkende Morgenster', 'Die alle lijden als een nevel wijken doet', Christus, onze Hoop! Voordat Hij Zich aan Israël en aan de wereld als 'Zon der gerechtigheid' zal openbaren en terwijl het in deze wereld nog nacht is, zal Hij voor ons als Morgenster verschijnen in volle glans. Dan 'zullen wij Hem zien gelijk Hij is'. De Morgenster heeft gezegd: 'Ja, Ik kom haastelijk!' Wat een sprake! Heden, meer dan ooit te voren, weten we: 'Niet meer ver bent U, schone Morgenster' en we zingen dan ook vol verlangen: 'Kom, o schone Morgenster, toef toch niet meer niet langer'.

'Amen; kom, Heer Jezus!'

Laten we deze Morgenster toch steeds in onze harten omdragen, Hem daarin laten schijnen als een hoopvol licht en als een 'noordster' die ons veilig leidt. Tot de engel van de gemeente te Thyatire, een van 'de zeven sterren die Hij in Zijn rechterhand houdt' (Openb. 1 : 16 en 20; 2 : 1) zegt Hij: 'maar wat u hebt, houdt dat vast, totdat Ik kom. En wie overwint.... Ik zal hem de morgenster geven' (Openb. 2 : 25 en 28)!

Het ligt aan onszelf, of wij Hem door het geloof als de Morgenster hier beneden zullen bezitten. Mocht in ons leven misschien een tijd aanbreken dat ons natuurlijk oog, evenals bij Isaäk, zó verzwakt is, dat we de sterren, ook de morgen- of avondster, niet meer kunnen zien, dat de dagen voor ons komen waarvan de Prediker zegt: 'Eer dan de zon, en het licht, en de maan, en de sterren verduisterd worden, en die door de vensters zien, verduisterd zullen worden' (Pred. 12 : 2 en 3), de ogen dus dof of blind geworden zijn, dan blijft *toch* de

Morgenster zichtbaar met het geestelijk oog, blijft zij *toch* in onze harten schijnen, blijven we ons in haar glans verheugen. En dat oneindig veel meer dan in die van alle lichten, die eerst voor ons aan de hemel waarneembaar zijn geweest of nu nog zijn.

Welk een taal, wat een prediking, wat een heilverkondiging gaat er uit, ja, stroomt ons toe van de morgenster! Hebben we haar stem vernomen? En willen we ons haar sprake dan maar telkens in de herinnering roepen, wanneer we de morgen- of avondster zien schitteren? En denken aan 'de blinkende Morgenster'? Dan zal het zeker gaan zingen in ons hart! Dan zullen wij Hem prijzen, Die de morgenster aan de hemeltrans plaatste, Hem danken voor 'de Ster uit Jakob', Hem hoog verheffen voor de gave van 'de blinkende Morgenster'.

De opmerkelijke en geestelijk ingestelde lezer zal reeds menig keer de diepe zin ontdekt hebben van de nachtelijke sprake der sterren tot ons, gelovigen van deze bedeling. Haar betekenis overtreft immers in hoge mate die welke zij had voor de mensen van de oude bedeling, godvrezenden of goddelozen. Toch dunkt het ons goed aan deze wijdere strekking nog eens bijzondere aandacht te schenken. De in onze overdenkingen aangehaalde Schriftplaatsen, waarin we reeds de stille sterrentaal beluisterden, zullen daardoor nog stralender licht verspreiden dan zij reeds deden.

Tot David was van het sterrenheir de prediking uitgegaan van de grootheid en almacht van de Here, van God als Schepper van 't heelal (Ps. 19). Wij mogen echter meer weten. Aan ons is geopenbaard, dat alle dingen geworden zijn door het Woord dat in het begin bij God was (Joh. 1 : 3), dat door 'de Zoon van Zijn liefde alle dingen geschapen zijn die in hemel en die op aarde zijn' (Kol. 1 : 13, 16 en 17). Blikken wij naar de sterrenhemel op, dan predikt de nacht ons in zijn woordenloze taal de kennis, de wetenschap, dat God door de Zoon al die schitterende lichten daargesteld heeft en zien wij boven de sterren ook de Heer Jezus als de 'grote Schepper van 't heelal'.

*En wij ook buigen ons voor Hem,
de Oorsprong aller dingen.*

Verder zagen we in Psalm 8 hoe David vanuit het sterrengeflonker nog een andere sprake vernomen had. Zij had hem wel zeer verootmoedigd, maar tegelijk zijn hart met blijdschap en lofprijzing vervuld. Wij zijn er ons evenzeer van bewust tegenover het machtige hemelrond slechts onbeduidend kleine schepselen te zijn, wij die meer van de onvoorstelbare diepten van het heelal, het onnoemelijk aantal en de geweldige grootte der hemellichamen weten dan David. Wij hebben onszelf evenwel nog veel nietiger leren kennen: in Gods ogen niet alleen klein, maar onrein! En door onze zonden en zondige natuur totaal verdorven, nietswaardige, ja, doemwaardige schepselen, 'dood in onze misdaden en zonden', 'de heerlijkheid Gods dervende'.

En *toch*.... in onbegrijpelijke liefde en genade heeft God naar ons, naar zulke mensenkinderen, omgezien, heeft Hij onzer gedacht. Wij zijn nu rein in Gods ogen door het bloed uit Jezus' wonden. David kon juichen over de verheffing van de mens boven al het geschapene, daardoor komen tot lofzegging van 's Heren heerlijke Naam. Doch welk een verhoging is de onze! Tot kinderen Gods verkoren 'en zijn wij kinderen, dan ook erfgenamen: erfgenamen van God en medeërfgenen van Christus' (Rom. 8 : 17); meer en hoger nog: 'gemaakt tot een koningschap, tot priesters voor Zijn God en Vader' (Openb. 1 : 6). En alsof dit alles nog niet verheven en heerlijk genoeg is: wij zijn Christus' geliefde bruid en zullen eens als zodanig aan Zijn zijde staan, delen in Zijn heerlijkheid en met Hem heersen.

Wat een climax! Bij de aanblik van het met sterren bezaaide hemelgewelf, bij het stil luisteren naar de sprake die er van uitgaat, zal dan ook in onze harten opwellen en onweerstaanbaar daaruit losbreken de jubel, dankzegging en aanbidding ter ere van Hem, Die aan ons, onwaardigen, zulk een hoogverheven plaats gegeven heeft, boven de engelen, boven de 'morgensterren' en zullen ook onze lofzangen Hem en Zijn heerlijke Naam prijzen.

'Want hoeveel beloften van God er ook zijn, in Hem (Christus) is het ja en in Hem het amen'.

2 Kor. 1 : 20

Bij Abraham en Isaäk hebben we gezien, hoe de niet te tellen sterrenmenigte hun telkens opnieuw van Gods beloften getuigde en hoe hun geloof daardoor gesterkt is geworden, en aan hun nageslacht, hoe God Zijn woord waargemaakt heeft. Ons geestelijk geopend oor verneemt in dit verband vanuit de sterren een nog veel stilliger verzekering, namelijk die welke we hierboven plaatsten.

Zovele beloften! Sterren tellen is ook heden ten dage een onbegonnen werk, hun aantal is nu eenmaal niet te bepalen. Hoe staat het in dit opzicht met Gods beloften? Kunnen we die tellen? In een bekend lied klinkt de opwekking: 'Tel uw zegeningen één voor één, tel ze alle en vergeet er geen!' Bij die zegeningen behoren ook Gods beloften en wel 'de grootste en kostbare beloften' (2 Petr. 1 : 4). Het is dus wel de moeite waard ze in het Woord van God op te sporen. We zullen dan tot verrassende en heerlijke ontdekkingen komen; al zal het aantal ons daarbij ontgaan, van de grootte en dierbaarheid zullen we oneindig genieten.

Om sterrenbeelden of bepaalde afzonderlijke sterren aan het firmament te vinden, kunnen we van de heel bekende, altijd zichtbare en ook in de Bijbel genoemde sterrenfiguur de Beer uitgaan. Door denkbeeldige lijnen te trekken, komen we terecht bij telkens weer andere, leert ons oog de weg aan de nachtelijke hemel vinden en worden de vele sterren om zo te zeggen onze goede bekenden.

Welnu, als wij bij de eerste belofte (Gen. 3 : 15) beginnen, zullen onzichtbare lijnen, gouden draden, ons voeren van de ene belofte naar de andere, zal ons geestelijk oog de weg vinden naar de stralende sterren in de hemelse gewesten, ja, de hemel zelf bereiken, om daar de allerschoonste Ster te zien schitteren, Christus Jezus, 'de blinkende Morgenster', Die ons als laatste belofte in Gods Woord toeroept: 'Ik kom spoedig!'

De *grootste* beloften! Want wat de Here aan de aartsvaders, aan Zijn volk Israël toegezegd heeft, betreft alleen *aardse* zegen, maar hetgeen God ons belooft, sluit bovendien in *hemelse* zegen. Al hebben we nog niet alle beloften verkregen, evenmin als Gods aardse volk, we kunnen er zeker van zijn, dat ze eens alle, zovele er zijn, volkomen zullen worden ingelost. Zoals Mozes aan de grenzen van het beloofde land Israël er op kon wijzen, dat de Here Zijn beloften aan Abraham gestand gedaan had en Jozua in zijn afscheidsrede tot heel Israël zeggen kon: 'Gij weet in uw ganse hart.... dat er niet een enig woord gevallen is van al die goede woorden, welke de HEERE, uw God, over u gesproken heeft; zij zijn u alle overkomen; er is daarvan niet een enig woord gevallen' (Joz. 23 : 14; zie ook 21 : 45), zullen ook wij eens kunnen getuigen, dat God ons alles heeft geschonken wat Zijn heilig Woord ons heeft beloofd.

Zien we dus maar vaak omhoog bij nacht en avondstonden, om te luisteren naar en in ons op te nemen de schone en bemoedigende beloften-sprake, die ons van de sterren toestroomt.

'En de HEERE zegende Jobs laatste meer dan zijn eerste'.

Job 42 : 12

Vertrouwen en bemoediging hebben we wel hard nodig nu we nog in deze wereld zijn, die voor velen onzer vol verdriet, moeite en strijd is. In de tijd van de aartsvaders leefde ook een Job! Zo zijn er heden ten dage onder Gods kinderen velen in omstandigheden aan de zijne gelijk, talrijken die zich als hij afpijnigen met de vraag van het 'waarom'? We hebben gezien, dat de Heer Zelf Job wees op de sterrenbeelden, op Beer, Orion en Pleiaden, om hem te leren dat Hij vrijmachtig is in al Zijn doen en laten, ook met de mens. Dat was wel een moeilijke, harde les, die in de nacht van Jobs leven van de stralende sterren tot hem kwam. Moest hij dan al die ellende maar onbegrepen aanvaarden? En toch geloven: God is rechtvaardig, wijs en goed?

Ja, dat moest hij! En.... dat deed hij! Hij heeft de sterrenles geleerd en volhard in zijn geloof, hij heeft zich bij dat zware onderricht diep neergebogen. Toen is die schijnbaar onmogelijk te leren les gevolgd door één, waarvan hij het wonderbare en gelukzalige niet zó had kunnen waarderen en genieten, indien de Here hem die eerste niet had gegeven. Het uiteindelijk doel van de Here met Job was immers hem betere en hogere kennis van zijn God te schenken.

Duizenden jaren later zal Jakobus, de broeder des Heren, hem dan ook ten voorbeeld stellen aan de gelovigen, die in 'velerlei verzoeking', in beproeving des geloofs, waren. 'Zie', zo schrijft hij hun, 'wij prijzen hen gelukzalig, die volharden. Gij hebt van de volharding van Job gehoord en hebt [uit] het einde van [de] Heer gezien, dat de Heer vol van medegevoel en barmhartig is' (Jak. 5 : 11). Is het niet wonderschoon dat er niet staat: 'gij hebt het einde van Job' gezien, maar 'het einde van de Heer', d.w.z. Zijn openbaring aan Job als de God van medelijden en barmhartigheid, de God van liefde?

Net als Job moeten ook wij leren en geloven, dat Gods doen in ons leven louter majesteit en ons ten goede is, behoren ook wij ons - nee, niet neer te leggen bij - maar diep neer te buigen in de beproeving van ons geloof en in de onbegrijpelijke wegen die Hij met ons gaat. Zie, dat is de stille sterrentaal tot ons! Maar, Gode zij dank, daarbij blijft zij niet, want vertroostend fluistert zij tevens: Het is uw Vader, die in liefde zo met u handelt. En als wij die sprake vernemen, de prediking er van uitgaande, aannemen, gaan we belijden: 'Uw doen is steeds gezegend, al schijnt het soms ook hard'.

Midden in de nacht van beproeving klinkt het woord van Jesaja ook tot ons: 'Heft uw ogen op omhoog, en ziet!.... Die in getal hun heer voortbrengt; Die ze alle bij name roept,.... er wordt er niet een gemist.... Hij geeft de moeden kracht' (Jes. 40 : 26-29). Ja, Hij leidt uit, ook ieder van de Zijnen, roept elk van Zijn kinderen bij name, zorgt dat niet één van hen achterblijft of eens gemist wordt.

En wat de beproeving aangaat: 'God is getrouw, Die niet zal toelaten dat gij boven vermogen verzocht wordt; maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven, zodat gij ze kunt verdragen' (1 Kor. 10 :13). Maar de grootste zegen ligt toch wel hierin, dat het lijden ons Zijn *hart* nader brengt, zodat wij ervaren 'hoe mild en rijk onze Vader is aan liefde, gena en erbarmen'. Jobs ervaring, Jobs zegen wordt de onze, doch in oneindig groter en heerlijker mate.

Beproefde medegelovige, dit alles willen de sterren ook u toefluisteren, als 't nacht is om u heen. En ook door hen wil uw zorgende Vader met Zijn minnende hart u zijn licht op uw wegen zenden.

12

'Al deze dingen nu zijn hun overkomen tot voorbeelden en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn'.

1 Kor. 10 : 11

Er gaat dus van de sterren ook tot ons een zeer schone sprake uit, die, mits vernomen en verstaan, ons hart met blijdschap vervult, ons geloof versterkt, onze hoop verlevendigt.

Maar we zouden er stellig verkeerd aan doen, indien we niet tevens naar haar waarschuwend stem luisterden, naar de stille vermaningen, die zij ons zonder woorden doet toekomen. Deze op te vangen en er naar te horen, is even nodig en van groot belang. Het veronachtzamen van de vermanende sterrenprediking heeft droevige gevolgen voor Israël gehad. Zouden zij ons bespaard blijven, als wij haar niet ter harte namen?

Uitdrukkelijk wordt Israël aan de gelovigen tot een waarschuwend voorbeeld gesteld en de brief aan de Hebreëen wijst op de rechtvaardige vergelding van zijn ongehoorzaamheid. En wij worden vermaand ons te meer te houden aan hetgeen wij gehoord hebben, om niet af te wijken. 'Hoe zullen wij ontkomen, als wij een zo groot heil veronachtzamen' (Hebr. 2 : 1-3). Laten we het maar eerlijk erkennen, ook wij lopen telkens gevaar in de misstappen en dwaalwegen van Gods oude volk te vervallen, tot oneer des Heren en schade van onze zielen. Satan tracht ook de gelovigen te verleiden tot het dienen en vereren van 'afgoden'. Het zijn de goden van 'de omringende volken', van de wereld waarin we leven, maar waartoe we als 'uitverkoren geslacht' niet behoren.

We zien ze overal om ons heen, die afgoden. Ze zijn van allerlei aard, vragen op aantrekkelijke wijze onze aandacht, onschuldig als zij zich dikwijls voordoen. Eer we er erg in hebben zijn we ze al aan het dienen. Maar de Heer Jezus heeft gezegd: 'Niemand kan twee heren dienen.... gij kunt niet God dienen én Mammon' (Matth. 6 : 24). Hebben we daar al niet zulk een algemeen vereerde afgod? We kennen allen de uitdrukking: het gouden kalf aanbidden.

Neen, in onze tijd wijst zij niet meer op wat Israël eens gedaan heeft in de woestijn, hoewel zij aan dat feit ontleend is. Zij doelt rechtstreeks op de neiging van ieder mens te buigen voor de macht en de invloed van het geld en zijn bezitters. Wie onzer ontkomt daaraan geheel en al? Al stralend in zilveren en gouden glans hadden de sterren tot Israël gezegd: Dien ons toch niet, ver- eer en aanbid onze Maker, wij staan u slechts ten dienste.

Wat ons, gelovigen betreft, zouden we de stille sterrentaal wel zo kunnen interpreteren: Dien goud en zilver, geld en goed, weelde en welstand toch niet, dien de Gever en niet de gave. 'Vereer de Here van uw goed' (Spr. 3 : 9) en, 'Maakt u vrienden met de mammon van de ongerechtigheid' (Luk. 16 : 9). Wat een voorrecht! Wij mogen 'ons' geld aanwenden ten dienste des Heren, van de Zijnen en zelfs tot redding van mensenzielen. Doen we dat, dan is het onze afgod niet, maar behoort het tot de 'goede gave' die 'van boven, van de Vader der lichten' tot ons neerdaalt (Jak. 1 : 17).

En als God 'ons alles rijkelijk geeft om te genieten', klinkt zelfs het *bevel*: 'wél te doen, rijk te zijn in goede werken: om vrijgevig te zijn en mededeelzaam' (1 Tim. 6 : 17 en 18), 'want in zulke *offers* heeft God een welbehagen' (Hebr. 13 : 16). Vergeten we daarbij nooit Davids woorden tot de onze te maken: 'Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand.... En het is alles Uwe' (1 Kron. 29 : 14-16). Bedenken we eveneens, dat het penningske van 'zekere arme weduwe' nog altijd groter waarde heeft in 's Heren oog, dan wat wij Hem van onze overvloed schenken. Dat zal ons klein houden bij al onze milddadigheid.

Misschien zijn er andere dingen in ons hart en leven die we als een soort afgoden in meer of minder mate dienen. Het behoeven niet altijd 'wereldse begeerlijkheden' te zijn. Maar onbewust en van lieverlede leggen zij zo'n beslag op onze geest, vervullen ons hart zozeer, vragen zoveel van onze tijd, dat we onze 'redelijke dienst, onze lichamen te stellen tot een levende offerande, heilig, voor God welbehaaglijk' niet meer kunnen waarnemen of hoogstens ternauwernood. Laat een ieder van ons bij zichzelf eens rustig nagaan, of hij op zijn 'woestijn'!-reis wellicht ook, evenals Israël, een afgod met zich meedraagt (Amos 5 : 26), die hem verhindert om alleen de Heer te dienen. De sterren, Orion en Pleiaden, mogen ook ons in dit opzicht iets te zeggen hebben.

13

'Gevallen, gevallen is het grote Babylon'

Openb. 18 : 2

Kijk! Een vallende ster! Nog een! Daar twee tegelijk! Prachtig! Ja zeker, 't is een schitterend schouwspel in de herfst- en wintermaanden, zo'n sterrenregen. Toch heeft ook dit boeiend verschijnsel aan het nachtelijk hemelgewelf een diep ernstige zin. We hebben er in een vorig hoofdstuk al op gewezen. De sprake van de vallende serren luidt: Hoogmoed komt vóór de val! Dat is in het verleden bewaarheid aan een Nebukadnezar en zijn schepping, het grote Babel, aan de vorst van Tyrus en zijn rijke stad, aan het trotse Edom, om maar enkele voorbeelden uit de Schrift te noemen, waarbij de woorden 'gevallen, terneder geworpen, weggevaagd, verdwenen' herhaaldelijk voorkomen.

Ook de ongewijde geschiedenis biedt tot op de huidige dag talrijke sprekende bewijzen van het feit, dat iedere mens en elke macht die prat gaat op eigen grootheid, heerlijkheid en kracht, ten val komt, ja, moet vallen. Zij allen werden of worden eens 'vallende sterren' .

De gelovigen van deze bedeling denken hierbij ook aan de 'sterren' die in de toekomst eens vallen zullen; en wel in de eerste plaats aan Satan, die zijn plaats had tussen 'de morgensterren', maar in vermetele hoogmoed zich boven God, zijn Maker, heeft willen verheffen. Hij is reeds uit de hemel verbannen, maar zal nedergeworpen worden in de poel van vuur, 'waar zowel het beest' - het herstelde Romeinse rijk - als 'de valse profeet' - de antiChrist - ook zulke stralende sterren van de eindtijd, vóór hem neergestoten zullen worden (Openb. 19 : 20; 20 : 10). En over het grote Babylon, het naamChristendom, zal in het laatst der dagen eens een machtige engel met grote stem uitroepen: 'Gevallen, gevallen is het grote Babylon', hoe het ook met pracht en praal geheerst zal hebben.

Doch het stille, ernstige onderricht van de vallende sterren blijft voor ons daarbij niet beperkt. Het bevat nog een andere les, die we goed doen persoonlijk ter harte te nemen. Want ook in ons wil de hoogmoedige mens, 'de oude mens', telkens het hoofd opsteken, wil het 'ik' zich verheffen, tot zelfs in onze dienst voor de Heer en aan de Zijnen toe. We zijn van nature toch zo geneigd, al is het alleen maar innerlijk, onszelf lof toe te zwaaien en trots te zijn op wat we verricht of gepresteerd hebben.

Bekende, vooraanstaande arbeiders des Heren hebben er tegen moeten strijden. Schrijft zelfs een Paulus niet aan de Korinthiërs: 'En opdat ik mij door de uitnemendheid van de openbaringen niet zou verheffen, is mij een doorn voor het vlees gegeven, een engel van Satan, om mij met vuisten te slaan, opdat ik mij niet zou verheffen' (2 Kor. 12 : 7). Wie onzer zou die strijd dan niet te strijden hebben! Geve de Heer ons allen de genade en de geestelijke kracht om daarin te overwinnen. Want God kan ook de hoogmoedige gelovige niet verdragen en zeker niet de over zijn arbeid ingenomen dienstknecht. Wat in 's Heren dienst tot eigen glorie gedaan wordt, is 'hout, hooi en stoppelen' en niet het vermeende 'goud, zilver en kostelijke stenen'.

Ook gelovigen kunnen door hoogmoed ten val komen! Dat zeggen de vallende sterren waarschuwend tot ieder van ons. Zij herinneren ons aan het woord van de apostel: 'Wees niet hoogmoedig, maar vrees; Hij mocht ook u niet sparen!' (Rom. 11 : 20 en 21). Laten we dus ook deze sterrensprake verstaan en ootmoedig wandelen voor 's Heren aangezicht (Micha 6 : 8).

'Maar u, broeders, ben niet in de duisternis, zodat die dag u als een dief overvallen zou'.

1 Thess. 5 : 4

We zagen in het vierde hoofdstuk dat de sterren een belangrijke rol zullen spelen in de dag des Heren. Of we hen in letterlijke dan wel figuurlijke zin nemen, ze zullen verduisterd worden, hun glans intrekken of vallen en daardoor de verschrikkingen van die grote en geduchte dag uitermate verhogen. Israël moest door deze sterrentaal weten, dat die dag van oordeel nabij was. Ook voor ons is het van betekenis dit feit niet over het hoofd te zien. In de eerste plaats om waakzaam te blijven en de aan deze dag voorafgaande komst van de Heer in de lucht voor de Zijnen trouw te verwachten.

Maar er is nog een andere reden, iets dat wellicht niet zo vaak onze volle aandacht heeft. In die dag zal namelijk onze Heer, Die eens hier op aarde veracht, verworpen en gekruisigd werd, Wiens heerlijke Naam nog heden gesmaad en verloochend wordt, 'met kracht en grote heerlijkheid' komen, zal Hij, met majesteit bekleed, op dezelfde aarde aanschouwd en gehuldigd worden als de Koning der koningen en Heer der heren.

Wanneer de sterren ons dus verkondigen, dat ten aanzien van de dag des Heren 'de nacht ver is gevorderd en de dag nabij is' (Rom. 13 : 12), kunnen we ons niet alleen verbinden in de stellige verwachting dat weldra 'de blinkende Morgenster' aan 's hemels trans verschijnen zal, maar ook hierin, dat Hij spoedig als 'de Zon der gerechtigheid', als 'de Koning der ere' Zijn plaats op de troon zal innemen.

De dag des Heren hoeft ons geen schrik aan te jagen, hij zal ons niet als een dief overvallen! Integendeel, met vreugde mogen we hem tegemoet leven, vreugde om onze Heer Jezus Christus, omdat Hij dan verheerlijkt en bewonderd zal worden - ook in ons, Zijn heiligen en in allen die geloofd hebben (2 Thess. 1 : 10).

Wat een blijdschap, wat een genade! Als over Israël aan het begin van die grote dag, 'de benauwdheid van Jakob' komt en over de gehele aarde 'de ure der verzoeking' aanbreekt, zijn wij in een veilige schuilplaats, is 'ons leven met Christus verborgen in God'; 'bij de openbaring van de Heer Jezus van de hemel met de engelen van Zijn kracht' is rust ons deel! (2 Thess. 1 : 7). Meer nog: 'Wanneer Christus, ons leven, zal geopenbaard worden, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid' (Kol. 3 : 4).

Is dit alles geen ontzaglijk schone, hartverwarmende sterrensprake tot ons in verband met de dag des Heren? Wat er in de wereld onder de volken thans plaats vindt op politiek, economisch en religieus gebied en vooral in West- Europa, Navo, Europees parlement, K.S.G. en E.E.G., oecumenische beweging en Vaticaans concilie - is een teken aan de wand, een 'Mene, mene'! Het wijst er allemaal op dat 'de tijd kort is', later dan we misschien denken!

'Laten wij dus niet slapen..., maar laten wij waken en nuchter zijn' (1 Thess. 5:6).

We ontmoeten soms oprechte Christenen die met schrik en beving vervuld worden, als zij aan de dag des Heren denken. Doordat zij niet bekend zijn met wat de Schrift omtrent deze dag leert, menen zij die ook te zullen moeten doormaken als een tijd van ongekende nood, rampspoed en oordeel. Laten we hun dan 'door het woord des Heren' zeggen, 'dat de dag des Heren nog niet tegenwoordig is', al horen we in de laatste tijden van vele overstromingen en aardbevingen, al is daar de dreiging van een atoomoorlog met zijn verschrikkelijke kernwapens. Laten we hen bovendien geruststellen met wat de Heer Jezus tot de getrouwen in

Filadelfia zegt: 'Zo zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, die over het hele aardrijk komen zal'.

De Thessalonikers hadden ook reeds nodig hierover gerustgesteld te worden, zozeer zelfs, dat de apostel hun schrijft: 'Wij *bidden* u, broeders.... dat gij niet [zo] spoedig in uw gemoed geschokt of verschrikt wordt.... Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden!' (2 Thess. 2 : 1-3).

Door deze laatste verwijzing komen we als vanzelf nog eens op de 'dwaalsterren' in de brief van Judas genoemd. Niet alleen in de gedaante waarin en met de eigenschappen waarmee hij hen tekent, komen zij voor. Tot hen behoren eveneens de vele misleiders, de valse leraren en apostelen, de valse profeten en Christussen. Hoe vertonen zij zich ook in onze tijd! Met 'een schijn van godzaligheid' lijken ze een helder licht te verspreiden. Zich voordoende als 'apostelen van Christus', als 'dienaren der gerechtigheid', zijn ze in werkelijkheid dienstknechten van Satan, die zelf immers zo vaak 'de gedaante van een engel des lichts' aanneemt (2 Kor. 11 : 13 - 15). Verleidelijk zweven zij met hun misleidend licht door de duisternis, waarin de wereld, waarin de Christenheid hoe langer hoe dieper wegzinkt.

Helaas, velen worden er door verlokten en op hun dwaalwegen meegevoerd. We kunnen echter weten, dat zij niet op de vaste plaats staan, op het fundament, de Petra, de onwankelbare Rots der eeuwen, op 'Christus, de Zoon des levenden Gods', dat zij niet 'Jezus Christus als in het vlees gekomen' belijden (2 Joh. : 7). De sterren zeggen geluidloos: Wacht u voor hen, let op hun einde! Want dat is: 'de donkerheid der duisternis tot in eeuwigheid'.

15

'Jezus Christus.... in Wie u ... zich verbeugt met een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde'.

1 Petr. 1 : 8

Zouden we onze overdenkingen van de stille taal van de sterrenhemel nu eindigen met de ernstige sprake die van de dwaalsterren tot ons komt? Neen, dat willen we toch niet. Veeleer wensen we met ons geestelijk oor nog éénmaal te luisteren naar 'de hoofdsom der dingen' waarover we spraken en die de sterren ons zo stil verkondigen. Deze is samen te vatten in één enkel woord, in één Naam, Die al de ondoorgrondelijke hoogte en diepte van de sterrenprediking inhoudt, de beste en schoonste vertaling is, die we geven kunnen.

Van de duizenden sterren die als evenzovele prachtjuwelen te schitteren staan aan het nachtelijk firmament, dat kunstwerk, dat sieraad van Gods hand, die prijken met liefelijke glans of fonkelen in diamanten gloed, vangen we eerbiedig en met ontroering op:

De Naam, de *enige* Naam: *Jezus*.
'Jezus-naam', onnaspeurlijk in glans en rijkdom,
hemels licht in 's werelds nacht,
Morgenster,
Levenszonne,
's Vaders heerlijkheid,
vreugdebronne!

'Jezus-naam' - U zij enig, eeuwig de eer!

Gedicht

Gods prachtige sterrenhemel

Als ik mijn oog verhef omhoog
en zie de blauwe hemelboog,
bezaaid met zoveel duizend sterren,
nooit afgekeken noch geteld
en weid zo voort door 't ruime veld,
die cirkel om, zo breed en verre,
dat mijn gedachte stuit en stoot,
dan denk ik: Ach, wat zijt Gij groot!

Hierbij verrijzen mijn gedachten,
dat deze grootheid, die men ziet,
een puntje is en anders niet,
wanneer wij 't eeuwig Al betrachten
en dat die grote Majesteit,
besloten noch in plaats noch tijd,
niet op te heffen noch te noemen,
op 't menselijk stipje ziet,
bij 't eeuwig Groot zo klein als niet!

Wie kan dat wonder ooit volroemen,
dat God, dat eindeloze Groot,
de kleine mens zo vriend'lijk noodt
tot Zijn gezelschap en vriendinne,
om mee te delen in Zijn vreugd,
bekleed met heerlijkheid en deugd,
als twee gelieven in 't beminnen!

O God, oneindig, eeuwig Goed,
wat is Uw wonder groot en zoet!
Hoe kan een worm nog weig'rend wezen,
van zulk een grote Heere gevrijd,
gelokt en vriendelijk geveid,
als bruid, genood en uitgelezen!

Verzocht een koning op zijn troon,
met scepterstaf en gouden kroon,
een voetslavin tot zijn beminde,
wat riep de wereld overluid
dat groot geluk en wonder uit!
Wie kon de bruiloftsvreugde binden!

Maar wat is dit een ijdel niet
bij 't geen de ziel van God geschiedt.
O mens, bedacht gij uw genade
en overlei zijn waarde recht,
gij zoudt om 's werelds klein en slecht
die grote schenking niet versmaden.

Hoogwaardig Groot, dat niemand weet,
hoe hoog, hoe diep, hoe wijd, hoe breed,
oneindig, eeuwig, ongemeten!
Baart Gij de wijsheid in ons hert,
dat deze zaak gewogen werd
en niet door de ijdelheid vergeten.

Gravure (zie pag. 1) en gedicht: Jan Luyken, Anno 1694